

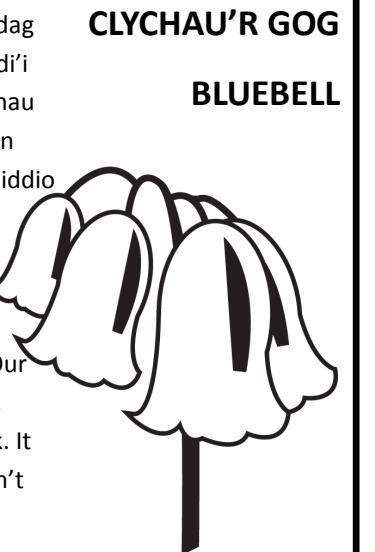
LLWYBR ARCHWILIO'R GNOLL THE GNOLL EXPLORER TRAIL

© Hawlfraint a hawilau cronfa ddata'r Goron 2013. Rhid Trwydded yr Arolwg Ordnans 100023392

© Crown Copyright and database right 2013. Ordnance Survey 100023392

Blodau porff orlas golau ydym ni gydag arogl cryf, melys. Mae ein sudd wedi'i ddefnyddio fel glud i ludo plu i saethau neu dudalennau mewn llyfr. Mae'n anghyfreithlon ein pigo neu'n dadwreiddio felly peidiwch!

**CLYCHAU'R GOG
BLUEBELL**

We are bright blue-purple spring flowers with a strong, sweet scent. Our sap has been used for glue to stick feathers to arrows or pages in a book. It is illegal to pick or uproot us – so don't even try!

Gwnewch rwbiad o Glychau'r gog yma
Make a rubbing of the Bluebell here

Gallwch weld yr hwyaid gwryw ar y llyn yn hawdd - maent yn ddu sgleiniog gydag ochrau gwyn a chudyn ar gefn eu pennau. Maent yn hoffi bwyta pryd o'r dŵr a gallant blymio amdanyst 100 o weithiau'r awr.

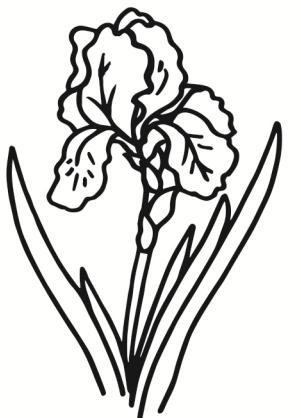
**HWYADEN GOPOG
TUFTED DUCK**

You can easily see the males on the lake - they are glossy black with white sides and a tuft at the back of their head. They like to eat insects from the water and can dive for them 100 times an hour.

Gwnewch rwbiad o'r hwyaden gopog yma.
Make rubbing of the Tufted Duck here

Rwy'n dwlu ar ddŵr ond dim gormod felly byddwch yn fyngweld ar ymylon pyllau a nentydd. Rwy'n gallu tyfu hyd at 120cm - pa mor dal ydych chi?

I love water but not too much so you will find me on the edges of ponds and streams. I can grow up to 120cm - how tall are you?

**GELLESGEN
YELLOW FLAG IRIS**

Gwnewch rwbiad o'r Gellesgen yma
Make rubbing of the Yellow Flag Iris here

Dilynwch y map i ddod o hyd i'r pysf arbennig. Chwiliwch am y llun cywir yn y daflen. Rhowch y sgwâr wag dros y plac metel, daliwch y papur yn dynn yn ei le ac yna, gan ddefnyddio pensil lliw neu greon, rhwbiwch drosto. Codwch y papur oddi arno i weld y llun oddi tano.

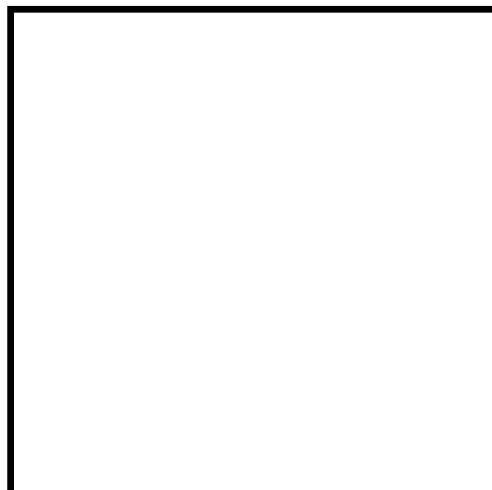
Follow the map to find the special posts. Find the right picture in the leaflet, place the blank square over the metal plaque, hold the paper firmly in place, then using a coloured pencil or crayon, rub over the top. Lift the paper off and see the picture revealed.

Biodiversity Unit
Uned Bioamrywiaeth

www.npt.gov.uk/biodiversity
www.facebook.com/NPTWildlife

ALARCH DOF MUTE SWAN

Aderyn gwyn gyda gwddf hir a phig oren ydw i. Wrth i mi hedfan mae fy adenydd yn gwneud sŵn mwmian. Rydw i'n un o'r adar hedegog trymaf yn y byd.

I am a white bird with a long neck and an orange bill. As I fly my wings make a humming sound. I am one of the heaviest flying birds in the world.

Gwnewch rwbiad o'r Alarch mud yma.

Make a rubbing of the Mute swan here

GWEIRLÖYN BRYCH SPECKLED WOOD BUTTERFLY

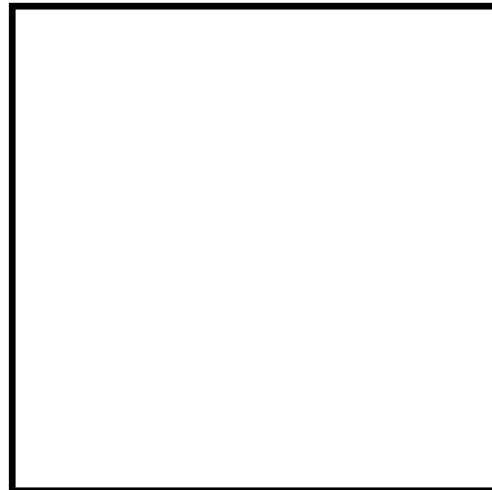
Rwy'n defnyddio fy nhafod hir, sy'n debyg i welltyn yfed, er mwyn yfed yr hylif melys siw-grog sy'n cael ei gynhyrchu gan bryfed sy'n sugno nodd. Rwy'n mwynhau hedfan o gwmpas yn yr heulwen sy'n tywynn trwy'r coed.

I use my long straw-like tongue to drink honeydew, the sugary liquid produced by sap-sucking bugs. I enjoy fluttering about in the sunlight that comes down through the trees in the wood.

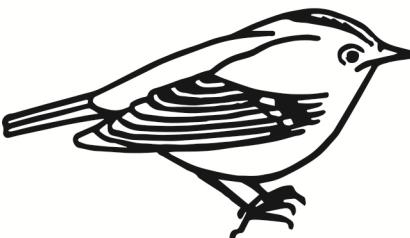
Gwnewch rwbiad o'r gweirlöyn brych yma

Make a rubbing of the Speckled wood butterfly here

DRYW EURBEN GOLDCREST

Fi yw'r adar lleiaf yn Ewrop ac rwy'n pwysor un faint â darn 10 ceiniog. Rwy'n dwlu bwytia corynod, lindys a chwilog.

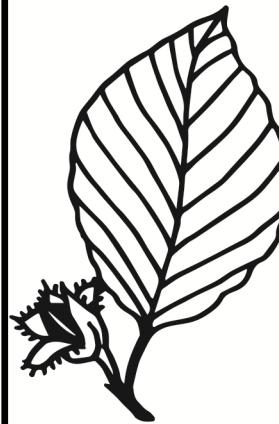

I am the smallest bird in Europe and weigh the same as a 10p. I love to eat spiders, caterpillars and bugs.

Gwnewch rwbiad o'r Dryw eurben yma

Make a rubbing of the Goldcrest here

COEDEN FFAWYDD BEECH TREE

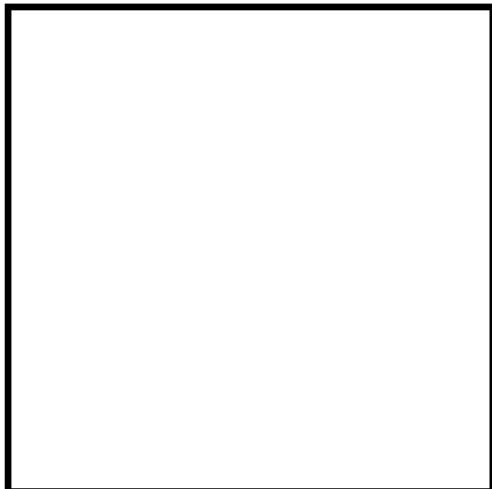
Rwy'n darparu cartref a man bwydo i adar, mamaliaid a phryfed. Mae'n bwysig iawn achos fy mod yn glanhau'r aer rydych yn ei anadlu trwy amsugno carbon deuocsid. Coeden golldail ydw i sy'n golygu fy mod yn colli fy holl ddail yn y gaeaf.

I provide homes and feeding areas for birds, animals and insects. I'm very important because I clean the air you breathe by taking in carbon dioxide. I'm a deciduous tree which means I shed all my leaves in winter.

Gwnewch rwbiad o Coeden ffawydd yma

Make a rubbing of the Beech tree here

GWAS Y NEIDR DRAGONFLY

Pryfyn ydw i gyda phedair adain sy'n fy helpu i wibio o le i le. Rwy'n hoffi bwytia gwybed, gwenyn, cacwn a chlêr yr wyf yn eu dal yn yr awyr.

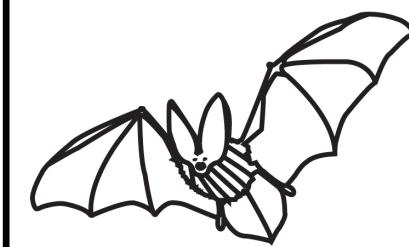

I'm an insect with 4 wings which really help me zoom around. I like to eat mosquitoes, bees, wasps and flies that I catch in the air.

Gwnewch rwbiad o'r gwas neidr yma

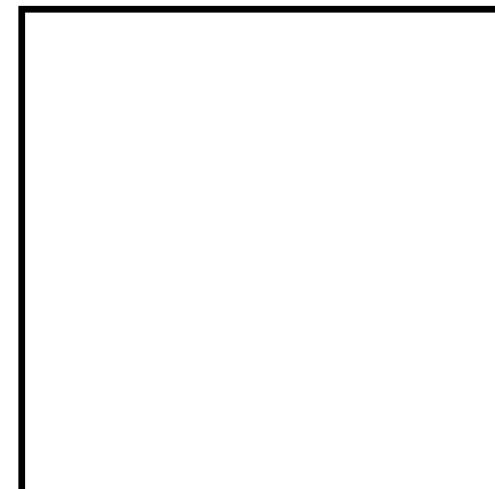
Make a rubbing of the dragonfly here

YSTLUMOD BAT

Dydych chi ddim yn debygol o'm gweld yn ystod y dydd achos fy mod yn greadur nosol ac yn bwytia yn ystod y nos. Rwy'n chwilio am fwyd mewn coed a ger afonydd lle mae llawer o bryfed edeiniog i'w bwytia.

You are unlikely to see me during the day because I'm nocturnal and feed during the night. I look for food in trees and over water where there are lots of flying insects to eat. I like to sleep in trees.

Gwnewch rwbiad o'r ystlym fan hyn

Make a rubbing of the bat here